

ARHIEPISCOPUL EFTIMIE – UN VEAC DE COMUNIUNE ÎN IUBIRE¹

În pragul vârstei de 100 de ani, Părintele Arhiepiscop Eftimie al Romanului și al Bacăului a fost chemat în ceruri de Hristos Domnul să ia plata numeroaselor sale osteneli. Se încheie, astfel, pentru acest vrednic de pomenire arhipăstor, un veac de continuă luptă dusă cu vitregiile acestei lumi, cel mai adesea în vreme de necaz și strâmtorare, dar mereu cu nădejdea în biruința pe care o dă, negreșit, Dumnezeu aleșilor Săi. Este un veac care-și are începutul la poalele Ceahlăului, acest munte sfânt al românilor, atât de mult încărcat de lumină, adâncime și cuprindere. Viața Arhiepiscopului Eftimie a fost ca un urcuș de la baza unui astfel de munte până pe vârful său cel mai înalt. Și, precum într-o astfel de ascensiune, tot așa și în viața sa au fost și clipe de bucurie înălțătoare, dar și momente de osteneală; și poticneli, poate, dar și zvâcniri pline de curaj spre înălțimi. Cu certitudine, încă din copilărie a simțit puterea rugăciunilor pustnicilor de care erau pline pădurile ce înconjurau Ceahlăul. Și aceasta a contat orientarea sa către cele cerești, netrecătoare.

A păstorit în una dintre cele mai frumoase regiuni ale țării. A primit, în 1971, din partea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, misiunea de a sluji ca arhiepiscop vicar în Episcopia Romanului și Hușilor. În cuvântul său adresat ierarhilor sinodali, Preacuviosul – pe atunci – Arhimandrit Eftimie Luca avea să spună: „Cinstea ce mi s-a făcut astăzi (...) îmi umple sufletul de emoție și îngrijorare, deopotrivă, față de marea răspundere ce mi se deschide pentru viitor. Pășesc însă cu încredere și cu nădejde în noua misiune, amintindu-mi de bunătatea Marelui Arhiepiscop, Domnul Hristos, care mă va ocroti și mă va întări, precum și de îndemnul Sfântului Apostol

¹ Cuvânt rostit de IPS Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Roman, la finalul slujbei de înmormântare a IPS Arhiepiscop Eftimie Luca, joi, 6 noiembrie 2014.

Pavel adresate corintenilor, cărora le scrie: «Căci puterea Mea în slăbiciuni se desăvârșește» (II Cor. 12, 9)».

După aproape șapte ani, Vlădica Eftimie a primit o misiune și mai înaltă și mai grea, devenind titular în Episcopia Romanului și Hușilor. În cuvântul rostit cu prilejul întronizării, ce a avut loc în această sfântă Catedrală Episcopală, la Duminica Floriilor din 23 aprilie 1978, Preasfințitul Episcop Eftimie avea să spună: „De la clerul de mir și monahal voi cere lucrare plină de dăruire, cu toată conștiința (...). Voi îndemna și sprijini clerul de mir și monahal spre a fi la înălțimea misiunii lor. Credincioșii ortodocși au cinstit pe preoții lor pentru devotament, pentru abnegație, pentru slujirea adevărului. Ierarhii acestei istorice eparhii au înscris pagini glorioase și voi găsi – spunea Vlădica Eftimie la întronizare – în ei exemple cumpănite, motive și îndemnuri la lucrul cel bun în via Domnului”.

Într-adevăr, de la acel moment începând, decenii de-a rândul, Vlădica Eftimie a continuat a scrie, în istoria acestei de Dumnezeu păzite eparhii, pagini luminoase și dense cu lucrarea lui cea bună. A fost un păstor apropiat de oameni. N-a fost niciodată distant nici cu preoții, nici cu credincioșii cu care, adesea, intra în dialog. Autoritatea lui nu izvoră din înălțimea funcției, ci din bunătatea lui. Era o autoritate a iubirii care convinge, care cucerește și care smerește pe cel care gustă dintr-însa. A fost un om al comuniunii calde și continue. Îi era drag să aibă o legătură vie, directă cu oamenii, să stea de vorbă cu ei. Privind la modul cum și-a trăit viața, nu greșim dacă am considera că ea este într-un tot inspirată de cuvântul Evangheliei, care ne învață că „Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale” (Ioan 10, 11). La acest cuvânt s-ar putea adăuga, în chip firesc, și cuvântul rostit de Sfântul Apostol Pavel, cum că „suntem împreună-lucrători ai bucuriei voastre” (II Cor. 24).

Vlădica Eftimie nu doar că se dedica sufletește păstorilor săi, ci le transmitea acestora și o permanentă încredere în faptul că, în lume, cel care Îl urmează pe Hristos nu poate să fie decât biruitor. De aici și faptul că ostenele sale nu erau niciodată însoțite de încruntare sau de efort, ci pe toate le săvârșea cu deplină seninătate. Avea conștiința puternică a vremelniciei acestei lumi și, deopotrivă, a dăinuirii cuvintelor Evangheliei. Dumnezeu l-a binecuvântat cu ani mulți, poate și pentru acest optimism al său, precum și pentru bunătatea sa, pentru capacitatea sa de a ierta toate și a arăta multă milă față de neputințele omenești.

Înaltpreasfințitul Eftimie a fost om harnic și curajos. Multe biserici au fost zidite în vremea păstoririi sale, pe când regimul era potrivit Bisericii. Un preot care acum slujește în Arhiepiscopia Iașilor îmi mărturisea, alaltăieri, chiar în ziua morții sale (a Înaltpreasfințitului Eftimie, *n.n.*), că un astfel de lăcaș de rugăciune a fost posibil a se ridica, din temelie, la sfârșitul anilor '70, doar pentru că Episcopul Eftimie a avut curajul de a-și asuma eventualele consecințe neplăcute din partea autorităților de atunci. Nu rareori lua, de pe umerii colaboratorilor sau preoților din parohii și mănăstiri, asupra sa povara unor astfel de decizii, extrem de grele în acei ani.

Arhiepiscopul Eftimie a fost apreciat și iubit nu doar de păstorii săi, ci și de frații săi arhieriei. În Sfântul Sinod și în inimile sinodalilor avea locul său aparte. Ierarhii tineri îl apreciau pentru simplitatea lui, pentru forța de a vedea dincolo de imediatul lucrurilor. Uneori doar prezența sa, a unui om atât de încercat în viață, era de ajuns pentru a transmite celor din jur încredere și neclintită nădejde în ajutorul lui Dumnezeu. Avea nu doar simțul comuniunii, al sobornicității în Biserică, ci și pe cel al ascultării în această Biserică. A fost, de aceea, întotdeauna, în foarte frumoase relații cu superiorii săi pe linie bisericească.

Este de notorietate prietenia sa cu vrednicul de pomenire Patriarhul Teoctist, fiind doi oameni uniți și de greutățile comune pe care le-au înfruntat, deși în slujiri diferite. În cuvântul adresat de Patriarhul Teoctist, în 2004, acum zece ani, la împlinirea, de către Vlădica Eftimie, a vârstei de 90 de ani, se conturează poate cel mai sintetic portret al acestui venerabil arhieru, al cărui trup neînsuflețit se află, azi, înaintea ochilor noștri. Spunea atunci Patriarhul Teoctist: „Mărturie a acestor strădanii, hrănite cu multă credință și evlavie și udate cu o mare iubire de Dumnezeu și de Biserica Lui, stau căldura sufletească și neprețuita sinceritate a Preasfințitului Episcop Eftimie, statornicia și răbdarea monahală deprinse în duhul sfințelor pravile păstrate în mănăstirile moldave, dragostea și blândețea nemărginită față de preoții și credincioșii încredințați spre păstorie, dărnicia și milostenia față de cei sărmani și neajutorați, trăsături de caracter care au impus respectul și prețuirea sfinților părinți sinodali, a colaboratorilor și a celor care-l înconjoară”.

Cu adevărat, Arhiepiscopul Eftimie a fost om de mare generozitate. Indiferent de starea lor socială sau de poziția din Biserică,

toți cei care îi cereau ajutorul se bucurau de o atenție specială și de un răspuns prompt. Banul său se îndrepta cel mai adesea către unele mănăstiri sărace din eparhie. Preocuparea sa pentru cei aflați în nevoi și suferințe răzbate și din scrisorile sale pastorale. Spunea, la Învierea Domnului, în 1993: „Câți orfani în suferință, câte văduve neajutorate, câți bătrâni în lipsă, câți bolnavi și câtă suferință întâlnim în spitale, în azile, în cămine, în orfelinate și în penitenciare? Câte familii sărace, care poate pentru sărbătoarea de astăzi nu au avut cu ce-și pregăti masa de Paști și n-au putut-o împodobi cu pasca și tradiționalele ouă roșii? Plecând de la biserică, de la bucuria Învierii Domnului, duceți mai întâi darurile voastre împodobite cu lumina de Paști în casele celor aflați în suferință”.

Greaua suferință, din ultima parte a îndelungatei sale vieți, cu certitudine l-a ajutat pe Vlădica Eftimie, în ceas de veghe și de neputințe fiind, să mediteze la cursul vieții sale, la greșelile pe care, ca om, le va fi săvârșit în această viață. I-a dăruit, astfel, Domnul, anii aceștia atât de prețioși pe care omul îi poate folosi, în amurgul vieții, spre a agonisi și mai multă pocăință.

Lunga sa viață a însemnat și binecuvântarea de a putea hirotoni mulți preoți. Aceștia l-au purtat, cu siguranță, ani de-a rândul, în rugăciunile lor, mai ales la Sfânta Proscomidie. Aceasta și multe alte lucruri și situații din viața Arhiepiscopului Eftimie sunt tot atâtea nădejdi că sufletul său se va fi ridicat în cereștile locașuri, ușor ca sufletul unui prunc abia botezat, curățit fiind de tot ceea ce este pământesc.

Doresc, în încheiere, să dau citire unor cuvinte rostite de Înalt-preasfințitul Eftimie în 1992, cuvinte pe care le putem considera ca un testament pentru toată suflarea creștinească din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului: „Vă invit, prea iubiții mei, să sporiiți în cunoașterea adevărului Ortodoxiei, să rămâneți neclintiți la Altarul Sfintei noastre Biserici Ortodoxe și să conlucrați pentru întărirea fraților noștri români și ortodocși aflați în primejdii diferite”.

Înalt-preasfințitul Eftimie a încheiat, iată, urcușul ce i-a fost rânduit în această viață, plecând de la poalele muntelui Ceahlău și atingând, cu nădejde și râvnă neobosită, culmea cea deschisă către cer a Taborului. O călătorie care a durat 100 de ani, dar care, privită acum, pare că a trecut ca într-o clipă. Să rânduiască Iubitorul de oameni și Multînduratul Dumnezeu loc de odihnă sufletului credinciosului Său

rob, Înaltpreasfințitul Eftimie. Iar celor din această eparhie: episcop vicar, preoți, monahi și credincioși, precum și membrilor familiei biologice, vă transmitem, în duh de nădejde pascală, părintești și frățești condoleanțe, rugându-ne Domnului să vă întărească și de acum încolo pe calea cea bună a mântuirii, având purtare de grijă de această preafrumoasă Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului.

Cerem iertare noi – arhieriei, preoți, monahi și credincioși – pentru tot ceea ce am greșit în această viață față de Părintele Arhiepiscop Eftimie și Îl rugăm pe Dumnezeu să-l aibă în odihna Sa cea veșnică.

Veșnica lui pomenire!

† TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei